

Pekka Valta,
OP Tietohallinto,
DAMA Finland.

Näkökulmia systeemyöläisen elämänlaatuun

Tämän lehden teema "systeemyöläinenkin on ihminen" ylittää iltapäivälehtien skuauppien tasolle. Muutamalla sanalla ilmaistu itsestäänselvyys, josta kuitenkin aukeaa moniakin näkökulmia suomalaisten toimihenkilöiden arkeen. Teemassa on selvää rinnakkaisuutta kärjistävään havaintoon, että torppari ei roolina hävinnyt agraariyhteiskunnan mukana, Talouselämässä on aina henkilöryhmänsä, joilla on avainrooli sille, että tulosta syntyy ja uusia veronmaksajia samaten, mutta joita kalvaa epäily hyväksikäytetyksi tulemisesta. Tämäkö on palkkio siitä, että kouluttaudivin enkä hengailnut, perustin ydinperheen ja kannan kasvatusvastuun, olen vastuullinen kuluttaja enkä vaaranna kansantalouden ja yritysten taloutta? Miksi pomo päättää ja minä vaikutan vain henkilöstötutkimuksiin verkossa vastaamalla? Näin käy varmaan monin systeemyöläisenkin ajatukset, kun istuu pitkän työpäivän jälkeen kehäkolmosen ruuhkassa autossa, joka olisi jo pitänyt vaihtaa.

ICT-alalla kuten muillakin korkean koulutustason aloilla naisten osuus on lukumääräisesti suuri ja heidän osuutensa johtotehtävissä on mukavasti kasvanut. Portugalissa tutkittiin 2000-2004 työelämän osuutta ihmisten kokonaiselämässä¹. Alkuasetelma, jonka mukaan 43% naisista koki merkittäviä ristiriitoja kodin ja työelämän välillä miesten luvun ollessa vain 20 %:n luokkaa, heijastaa tietenkin sitä tosiasiaa, että naisten vastuu kodin arjesta on paljon suurempi. Ero pieneni kuitenkin selvästi, mitä korkeammassa asemassa kokoaikainen naistyöntekijä oli. Tätä selitettiin mahdollisuudella hankkia ostopalveluita kotitöihin. Osa-aikaiset johtavatkaan naiset eivät hyötyneet ostopalveluista samassa määrin. Tuskinpa pätäktyöläisetkään.

Australiassa paikallinen tietojenkäsittelyliitto (Australian Computer Society) laati vuonna 2005 Työelämän periaatteet-ohjelman². Siitä huomaa,

että systeemyöläisten asema ja ongelmat ovat globaaleja. Ohjelma sisältää myös suosituksia seuraaville osa-alueille:

- Flexible working hours;
- Work location options;
- Employee friendly working arrangements;
- Paid parental leave;
- Job sharing and part time work;
- Promoting healthy life style alternatives through membership of gym and other recreational clubs.

Kovin tuttuja teemoja Suomessakin, miten lie tosiasiallisen toteutumisen tilanne meillä?

Em. ohjelmassa korostetaan, että edellä olevista on lääkettä kahteen perushaasteeseen; ict ammattilaisten pienenevään kiinnostukseen uran tekemiseen ja naisten osuuden supistumiseen. Olisiko siinä visiota, mitä voi tapahtua Suomesakin, jolleivät systeemyöläiset koe saavansa oikeudenmukaisuutta ja laatua työssään?

Nuorta polvea nimitetään uusavuttomaksi. Eivät osaa sytyttää nuotiota, hiihtää tai tehdä kotiruokaa. Tuskin systeemyöläisilläkään nämä käden taidot kehittyvät ainakaan työn kautta, jollei niitä harjoittele. Minusta samaan uusavuttomuuteen syyllistyy systeemyöläinenkin, joka parahtaa olevansa "työelämän ahdistama ihminen", ilman pyrkimystä omiin ratkaisuihin elämänlaadussa. Mukava tapa laajentaa ihmiskontaktejaan työelämän ulkopuolelle on "osyilla". Siis osallistumalla Sytykkeen kerhotoimintaan, tuomalla vilttejä luovia ajatuksia ja viemällä niitä eteenpäin yhteistyössä ilman kaupallisia tai uran paineita. Suosittelevin myös halonhakuuta, valokuvausta, runoilua, sienestämistä. Ne ovat ainakin omalla kohdallani tuoneet laatua elämään, hyvää parisuhdetta unohtamatta.

1) http://www.acs.org.au/acs_policies/docs/2005/worklife.pdf

2) <http://www.eurofound.europa.eu/ewco/2006/01/PT0601NU04.htm>